

V. b. b.

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„Koroški Slovenec“,
Wien V., Margaretenplatz 7
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Zinkovský Josip, Wien
V., Margaretenplatz 7.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo
Stane četrletno: K 5000.—
Za Jugoslavijo
četrletno: 25 Din.
Posamezna številka 700 kron

Leto III.

Dunaj, 20. oktobra 1923.

Št. 42a.

Slovenski volilci!

Nasprotne stranke razširjajo neresnično vest, da Slovenci za deželni zbor ne volimo.

Ta vest ni resnična!

Vsled malenkostnega pogrška nam je v soboto deželna volilna oblast res odklonila našo kandidatno listo. To odklonitev pa je po treh dneh zopet preklicala.

Naši kandidati za deželni in za državni zbor so torej potrjeni.

Zato oddajte v nedeljo obe glasovnici

Koroške slovenske stranke

za Nationalrat in za Landtag.

Vsak naš glas šteje in bo veljaven!

Kandidati

„Kor. slovenske stranke“

Za državni zbor:

1. Dr. Franc Petek,
zdravnik v Velikovecu,
2. Ivan Starc,
župnik v Hodišah in
3. Ivan Vošpernik,
posestnik v Podravljah.

Za deželni zbor:

1. Dr. Franc Petek,
2. Vinko Poljanec,
župnik v Škocijanu,
3. Anton Gastl,
posestnik v Šebnu pri Maloščah,
4. Ferdinand Krajger,
posestnik v Šebnu pri Šmihelu,
5. Ivan Vošpernik,
posestnik v Podravljah,

6. Ivan Starc,
župnik v Hodišah.
7. Anton Gril,
posestnik na Plaznici,
8. Jožef Križnik,
posestnikov sin v Šmarjeti v Rožu.
9. Valentin Rutar,
posestnik v Št. Petru na Vašinjah in
10. Anton Warmuth,
posestnik v Brdi na Zill.

Vodstvo Koroške slov. stranke.

Koroški Slovenci, volilci! Glasujte 21. oktobra 1923

sklenjeno za

„Koroško slov. stranko!“

Pred odločitvijo.

V Celovcu, dne 16. oktobra 1923.

Stojimo pred volitvami. Vse stranke so pripravljene na odločilni boj, ki se ima odigrati prihodnjo nedeljo na voliščih. Tudi koroški Slovenci bomo nastopili ta dan kot en mož za naše pravice in z glasovnicami

„Koroške slovenske stranke“ protestirali proti nečuvenemu nasilju,

ki se ga poslužujejo proti nam vse nemške stranke. Da, te stranke so šle v svoji sovražnosti do Slovencev tako daleč, da so nam v deželni vol. komisiji radf malenkostnega pogreška, ki pa smo ga še pred odločilno sejo popravili, zavrnille naše kandidate; naša kandidatna lista naj bi bila toraj neveljavna! Deželna volilna komisija, v kateri Slovenci nismo dobili svojega prislednika, je strankini volilni predlog namenoma cel teden zavlačevala in istega končno v sobotni seji zavrnila kljub temu, da je bil pogrešek že popravljen. Umevno, da mora tako postopanje ogorčiti vsakega koroškega Slovenca, kajti na ta način naj bi bila „Koroška slovenska stranka“, ki je zastopana v 93 volilnih komisijah s 179 prisledniki in ki je dobila pri zadnjih volitvah malodane 10.000 glasov, izključena od glasovanja.

Namen je bil jasen!

Uničiti so hoteli našo stranko, oropati koroške Slovence svojih poslancev, tako da bi se

PODLISTEK

Zaklad v Kiceljnu.

Po narodni pripovedki zapisal Križman Josip.

Eno uro hoda od železniške postaje Kamen — Tinje proti jugu stoji sredi gričev in njiv vas Št. Vid v Podjuni. Stara župna cerkev se blišči ob vznožju Šentvidske gore. Na vrhu te gore rastejo rože sv. Vida. Stara Podgornikova Mina mi je nekoč pokazala te rože na Košiču. Tako se namreč imenuje najvišji vrh Šentvidske gore. — Toda pustimo Šentvidsko goro. Nasproti Št. Vidu je druga prav lepa gora po imenu Kicelj. Ta je strma in ima tudi več votlin in skal. Na južni strani blizu lepe in obširne Lazarjeve kmetije je na Kiceljnu skoraj kakor soba velika skalnata votlina.

V tisti votlini se je v prejšnjih časih videlo večkrat rudečo luč; tako mi je moja babica pripovedovala. Mnogokrat mi je pokazala od daleč votlino na Kicelinu in rekla: „Vidiš, Pepček, tam je zakopan velik zaklad“. Na moje vprašanje, zakaj zaklad še niso odkopali, mi je moja dobra, stara mama pripovedovala tole:

„Nekoč so se spravilo trije kmetje iz šentvidske okolice na pot proti tisti votlini na Kiceljnu. Bilo je zjutraj; ponoči se nihče ni upal v votlino. Ko so prišli blizu Lazarjeve kmetije, so videli ob cesti staro ženico beračico. Kmetje se za starko še zmenili niso. Šli so mimo nje vsi v skrbeh, kako bodo odkopali zaklad in

sploh ne mogli več ganiti in nam popolnoma zamašiti usta.

In vse to se je dogodilo v času, ko zahtevajo nemški poslanci v Beogradu „nove samostojne državne srednje šole z učnim jezikom narodnih manjšin“. Slovenci na Koroškem pa vkljub vsem prošnjam in zahtevam ne dobimo niti svojih ljudskih šol, da, odstavljajo nam celo slovenske župane in nastopajo proti slovenskim požarnim brambam. (Glej „Kor. Slovenca“ št. 39. in 41 a.)

Ta nameravani napad na ustavne pravice slovenskega ljudstva na Koroškem pa je bil srečno odbit. Odločen odpor slovenskih volilcev in strah pred posledicami, ki bi iz tega koraka lahko nastale za cele volitve na Koroškem je napotil nemške stranke, da so vsej dež. vol. kom. dne 16. t. m. torej po treh dneh neopravičeni sklep razveljavile in našo kandidatno listo za deželni zbor končno veljavno potrdile, dočim so bili potrjeni naši kandidati za državni zbor že iz vsega začetka.

Naši nasprotniki so se že veselili, ker so bili prepričani, da bo ostal prvi sklep deželne volilne komisije veljaven in da si bodo oni med seboj delili naše glasove. Toda to veselje je trajalo samo 3 dni — od sobote do torka. — Radovedni smo le, ako bodo tudi sedaj tako

kako si ga bodo razdelili. Beračica pa je dvignila svojo staro koščeno roko proti cerkvi sv. Vida in rekla: „Sv. Vid izprosi, da ti trije danes ne bodo imeli sreče pri svojem delu, ker niso storili dobrega dela ubogi starki!“

Kmetje so korakali dalje. Čim bliže so prihajali, tembolj jih je bilo strah. Nazaj pa vendar niso šli. Mrzel in vlažen veter je pihal iz votline. Pokrižali so se in začeli z delom. Udarci krampa so odmevali po skalnati duplini. Glej strahoto! Hipoma se začne tresti zemlja. Cela votlina se razsveti v rdeči, krvavi luči. Kmetje vsi trdi od strahu odložijo orodje in prenehajo z delom. Iz zadnjega kota votline se prikaže zdaj naenkrat majhen palček (cvergelc). Imel je veliko rdečo kapo, dolgo sivo brado, a bil je le tako velik kot deček, ki začne v šolo hoditi. Prijazno se je smejal in klical kmete, naj gredo bliže. Zda pa se je naenkrat zgodilo nekaj strašnega. Zemlja se je odprla in prikazala se je samo ena moška glava brez trupla. Ta glava je začela cviliti tako, kakor cvilijo verne duše v ognju. Glava je kimala in prikimavala, kar je pomenilo, naj bi kmetje kopal dalje. Vsi trije kmetje pa so se zbali ter so na vso moč zbežali. Za seboj so slišali cvilenje in bobnenje v skali. Nobeden pa se ni upal pogledati nazaj in to je bila njih sreča, drugače bi od groze okameneli.“

Votlina v Kiceljnu je sedaj mnogo manjša. Rudeče luči se ne vidi več in tako mislijo Šentvidčani, da tudi zaklada ni več. Nihče se pa ne upa v Kicelj po zaklad.

hitro poročali svojim volilcem, da so si medvedovo kožo prezgodaj delili.

Slovenski volilci! Iz tega razvidite, kakšen trn v peti ste nemškim strankam in kako strašno rade bi se vas iznebile. Ne privoščite jim tega veselja, marveč postavite se vsi kot en mož za

Koroško slovensko stranko

s tem, da ji boste oddali v nedeljo vsi svoje glasove. To bo najboljši odgovor, ki ga more dati koroško slovensko ljudstvo svojim tlačiteljem!

Zlasti pa tudi ve, slovenske žene in slovenska dekleta! Na vas gleda naša stranka s ponosom in zaupanjem, ker smo prepričani, da se ji vselej odzovete kadar vas kliče v boj za pravice našega vernega, teptanega slovenskega ljudstva. Gotovi smo, da boste tudi tokrat sledile pozivu naše stranke, ki se glasi:

Idite in spravite v nedeljo 21. oktobra vse može in žene, fante in dekleta na volišče ter glasujte vsi za Koroško slovensko stranko!

Misli na svojo dušo in na prostost.

Eden najbolj zatiranih, a tudi najbolj svobodoljubnih narodov na svetu so Irci. Lani so dosegli svojo neodvisnost, a bojevali so se zanj nad 100 let. Hudo so jih stiskali Angleži, tako da so zaslužili ime „narod-mučenik“.

L. 1828 so hoteli Irci izvoliti v angleški parlament kot svojega poslanca in zastopnika znamenitega, domoljubnega moža O'Connela, da jim pribori versko in narodno prostost. Začel se je strahovit volilni boj: Irci so se trudili na vso moč spraviti dosti glasov skupaj, Angleži pa so jih skušali odvrniti od tega z grožnjami in silo. Mnogi Irci so imeli v najemu zemljo od Angležev in so bili od njih popolnoma odvisni, in tako se je Angležem posrečilo marsikaterega Irca prestrašiti in dobiti njegov glas zase. Takrat je bil v ječi ubog Irec po imenu Pruenty, ker ni mogel plačati najemnine svojemu angleškemu gospodu. Pred volitvijo pride ta k njemu v ječo in mu obljubi: „Prost boš, ako pri volitvah tako voliš kakor jaz!“ Težko se je bilo ubogemu možu odločiti. Da bi volil s protestantskimi Angleži, ki zatirajo njegov katoliški irski narod, ne, tega mu njegova vest ne pripusti. A spomni se tudi na ženo in otroke, ki doma stradajo in on tu v ječi zdihuje... kako rad bi bil prost, da bi mogel skrbeti za družino! Nazadnje privoli v ponudbo in gre z Angležem na volišče, da voli proti O'Connellu. Med potoma ga sreča njegova žena Brigita. Ko ji pove, kaj misli storiti, mu ona zakliče: „Ne stori tega! Misli na svojo dušo in na svobodo!“ To ga je vzdramilo. Ni hotel več iti dalje, vrnil se je rajši v ječo nazaj, kakor da bi volil proti svojemu narodu verskega in narodnega nasprotnika. Besede odločne, narodnega irske žene pa so šle od ust do ust, od kraja do kraja in vžigale Irce, da se niso dali preslepiti, pisali so jih na svoje zastave in spomenike. „Misli na svojo dušo in na svobodo,“ te besede so postale geslo irskih bojevnikov za katoliško vero in narodne pravice.

Zaupniki in volilci Koroške slovenske stranke!

Poskrbite vsem Vašim sorodnikom, prijateljem, prijateljicam in znancem, tudi takim, ki stanujejo izven občine ali okraja, glasovnice „Koroške slovenske stranke“ in jim priporočajte, da volijo z nami.

Vsak glas šteje, najsi bo v katerikoli občini Koroške!

Koroškim Slovencem se podobno godi, kakor se je godilo Ircem. Tega ni treba dokazovati in opisovati. A ne bo nas mogel potlačiti naš mogočni nasprotnik, ako bomo tudi mi tako odločni kakor Irci. „Misli na svojo dušo in na svobodo,“ te besede, dragi koroški Slovenci, si vzemimo k srcu posebno ob sedanjih volitvah. Čim bolj se nemškutarstvo in socialna demokracija širita med našim ljudstvom, tembolj mrzlo postaja, tembolj propada tudi v verskem oziru. Koroški Slovenci hočemo pa ostati verni in zavedni Slovenci, zato pa pokažimo pri volitvah, da se ne uklonimo ne enemu, ne drugemu nasprotniku.

Prost mora biti, prost naš rod
na slovenski zemlji svoj gospod!
Zato pojdemo vsi k volitvam in volimo
Koroško slovensko stranko!

Mali in srednji kmet in socialisti.

Kadar se bližajo volitve, so vse stranke prijateljice vseh stanov. Meščanske stranke pravijo, da so in bodo skrbele tudi za delavce, socialdemokrati zopet za malega in srednjega kmeta. To so same fraze, vržene v svet samo vsled tega, da bi stranke pridobile na svoji moči in lažje skrbele za njih stan in lažje zatirale drugi stan. Nič drugega kot „Gimpelfang“. Tako tudi socialdemokrati radi povdarjajo na deželi, da so oni edini pravi zastopniki malega in srednjega kmeta.

Zato hočem tukaj izpregovoriti par besedi — hočem postaviti socialiste in njihov delovanje v prid malega in srednjega kmeta v pravo luč. Imel sem priliko slišati soc. dem. Gagl na nekem zborovanju v Spodnjem Rožu, kjer je napadal naša poslanca radi zakona o servitutnih ali pašnih pravicah. Socialisti so namreč predložili dež. zboru zakon o novi ureditvi teh pravic, proti kojemu pa sta glasovala naša poslanca. Zakaj pa sta glasovala proti temu zakonu?

Imenovana postava bi bila mogoče v bistvu dobra, če bi bila naperjena samo proti veleposestvu, a imela je to slabo stran, da je posegala tudi v privatno last malega in srednjega kmeta, in sicer na tale način: Skupina posestnikov ali ena vas ima skupen pašnik, katerega porabljajo samo ti posestniki. Omenjeni soc. zakonski predlog bi pa to pašno pravico teh posameznih upravičencev razlastil in dal v skupno last občini, ki bi potem po svojem razpolagala z njo. Na pašniku torej, kjer so sedaj pasli posamezni posestniki morda 15—20 glav živine, bi pasla potem cela občina, čeprav prej ni bila upravičena. Ali sta mogla naša poslanca glasovati za tako postavo? Ali to ni socializacija v pravem pomenu besede? Kam pelje taka razlastitev? Do prepira in pravadanja. In kdo bi si pustil odvzeti pravico, ki jo ima že toliko in toliko let? Smo zato, in bomo vselej podpirali in tudi sami zahtevali z vso odločnostjo zakone, ki bodo dali kmetu nazaj ono zemljo, za katero so ga ogoljufali grofi, a postave, ki segajo v privatno last kmeta, ki s krvavimi žulji obdeluje svojo zemljo, ne bomo nikdar podpirali. Enako je z zakonom o razlastitvi lova.

To je samo en primer v delovanju socialistov v prid malemu in srednjemu kmetu, ker bi predaleč segalo, če bi hotel tukaj razprav-

ljati o drugih socialističnih teorijah, ki jih imajo ti na svojem programu. Le toliko bi omenili, da segajo vse te teorije tako kruto v zasebno last kmeta, da ogrožajo in podkopujejo samostojnost kmetijskega stanu.

Zapomni si kmet: **Socialisti so zastopniki tovarniškega ljudstva, nikoli pa srednjega in malega kmeta ali kajžarja.** Res nas skupno tlači velekapital, zato smo si tudi edini v tem, da se odpravi pogubonošni vpliv tega velekapitala. A za predstavitelje kmeta se soc. dem. ne morejo izdajati.

Torej slovenski kajžar in kmet, prevdari in premisli vse to in ne bo se ti težko odločiti dne 21. okt. „Koroška slovenska stranka“ je edino prava zastopnica kmeta! Nikar ne veruj sladkim besedam Tvojih nasprotnikov! Če ljubiš svojo domačijo, če hočeš, da bodo tudi še Tvoji potomci živeli sad Tvojega truda, tedaj voli „Koroško slovensko stranko“!

POLITIČNI PREGLED

Po ukinitvi pasivnega odpora v Porurju je Nemčija oficijelno vprašala v Parizu in Bruslju, ako bi sedaj ne bili pripravljene se pogajati glede vzpostavitve dela in stvarnih dajatev. Belgijci so odgovorili, da morajo prej vsi železničarji na delo in Nemčija mora pristati na odškodnino veleindustriji za stvarne dajatve. Francija je predlog odklonila, ker smatra vzpostavitev dela za krajevno vprašanje, ki se bo rešilo s tamošnjimi industrijalci. Vlada naj stavi svoje predloge reparacijski komisiji. Medtem se je namreč pogajal že veleindustrialec Stinnes s francoskimi okupacijskimi oblastmi. Pogajanja so že daleč uspela. Samolastni Stinnesov nastop je izzval v Berlinu veliko ogorčenje, ker se vlada ne strinja z njegovim nastopom. — Francoske oblasti zahtevajo 10urni delovni čas. Ker se delavci niso hoteli ukloniti, so jih zaprli v rove brez obeda.

Manjšinske šole v Romuniji. Romunska vlada je objavila določbe, tičeče se manjšinskih šol v Romuniji. Te določbe slovejo: V manjšinskih ljudskih šolah se mora romunščina v I. in II. razredu poučevati eno uro na teden, v III. in naslednjih razredih pa po dve uri na teden. V ostalem se bo vršil pouk v manjšinskem materinem jeziku. Na srednjih šolah se mora vršiti pouk v romunščini, romunski zgodovini, zemljepisu romunske kraljevine in državni ustavi v romunskem jeziku, ostali predmeti pa v manjšinskem jeziku. V judovskih šolah velja kot manjšinski jezik hebrejščina, nikakor pa ne madžarščina, ki se sme poučevati le kot prost predmet. Gornje določbe veljajo tudi za verske šole, ki so podrejene škofom; verske šole pa, ki imajo svoje višje predstojnike izven Romunije, morajo rabiti kot učni jezik edino le romunščino. Da se mladini ne dela težav, je vlada odredila, da se letos uvede romunski jezik obvezno le v I. razredu ljudskih in srednjih šol. V vseh državah dobivajo manjšine polagoma svoje šole, sama manjšine v Avstriji in Italiji ne. Italijan in avstr. Nemeč sta si enaka.

Turški sultanisti proti Kemal-paši. Iz Aten se poroča, da so v Turčiji pripadniki sultana izvršili prevrat. V Angori se jih je zbralo 50.000 in z enim polkom redne vojske zasedli

predsedstvo vlade in skupščino, kjer so zaprli vse poslance. Ko so se obrnili proti Kemal-paši, jih je pričakal s svojimi zvestimi četami. Na obeh straneh je bilo v boju 3000 mrtvih. Prevrat vodijo revolucionarni učitelji in duhovniki. V Trapecuntu so starci nosili sliko sultana Mehmeda V. in pozivali narod, naj se bori proti Kemal-paši, neprijatelju Mohameda in sultana.

Ⓐ Priprave za volitve. Ⓐ

Šmarjeta v Rožu. (Volilna shoda.) Dne 7. t. m. je bil tukaj prav dobro obiskan shod Koroške slovenske stranke. Govoril je g. Aichholzer, ki je poljudno razložil naš položaj in orisal delovanje naših nasprotnikov. Pozivajoč nas, da storimo 21. okt. vsi do zadnjega svojo narodno dolžnost, je končal govornik svoja izborna izvajanja. — Popoldne so zborovali socialisti. Njih govornik posl. Gagl je udrihal po „Einheitsfronti“ in po Seipelnu, napadal pa tudi naša poslanca radi postopanja v dež. zboru. Mi pa mislimo, da bosta naša poslanca za svoje delovanje dajala odgovor nam in ne njemu. Mi vemo, kaj je za nas dobro, zato tudi nikdar ne bomo podpirali razne socialistične eksperimente.

Štajerski Slovenci koroškim Slovencem. Bil sem s tovarišem ob Vrbskem jezeru na počitnicah. Med vožnjo iz Poreč na Otok so udarjali na moja ušesa mehki glasovi dveh slovenskih deklic, ki sta peli: „Da smo tudi mi Slovani, da slovensk je Korotan“. Srce je močnejše bilo in prsa so se mi razširjala. Jezero je zlatilo od zahajajočega solnca, v moji glavi pa so se vrstile misli o starem Korotanu. Tako koroški Slovenci pokažite na dan volitev, da se držite tudi res te krasne pesmi, ki sem jo čul na Vrbskem jezeru. Vediti, da v vašem boju za narodnostne pravice niste sami, da čutimo štajerski Slovenci v svojih prsih z vami. Splošno se govori, da se začnejo koroški Slovenci zavedati svojega pokolenja in svoje pripadnosti k velikemu slovanskemu narodu. Tudi vašega kandidata Rutarjovega Jurja poznamo iz vašega lista; le glejte, da postane tudi res vaš poslanec! Sprejmite srčne pozdrave od vaših bratov štajerskih Slovencev.

Ⓐ GOSPODARSKI VESTNIK Ⓐ

Nova nemška valuta. Papirnata marka izgubi lastnost veljavnega denarja in je ni treba jemati kot plačilo v neomejeni količini, temveč samo do določenega zneska. Kot zakonito plačilno sredstvo velja nova novčanica, takozv. zemljiščna marka. Ta stvarnovrednostna novčanica naj se utemelji z oddajami, ki se pobirajo od zemljiškega imetja, bank, industrije in trgovine. Oddaja naj bi znašala 3 odst. vrednosti premoženja vseh onih, ki pridejo pri oddaji v poštev. Za izdajanje teh novčanic se naj osnuje posebna banka „Valutna banka“, kateri bodo dotekale omenjene oddaje. Izdati se bo smelo le določeno število teh bankovcev. Papirnata marka se bo polagoma zamenjavala za to stvarnovrednostno novčanico v določenem razmerju in bo sčasoma izginila iz prometa. Stvarnovrednostne novčanice bodo služile nadalje za kritje primanjkljaja v državnem proračunu, dokler bo to potrebno. Čim bi bil državni proračun uravnovesen, se bi stvarnovrednostne novčanice polagoma izmenjale za državne

zadolžnice, ki bi se obrestovale v zlatu. Te zadolžnice se bi s svoje strani obrestovale iz valutnih oddaj in polagoma izplačevale. Valutna banka bi po upotegnitvi vseh svojih novčanic nehala poslovati. Poleg Valutne banke bi še nadalje obstajala Državna banka, ki naj bi postala od države popolnoma neodvisna privatna banka, ki ne bi bila več prisiljena prevzemati nekrite državne zakladne liste. Državna banka naj bi izdajala samo novčanicice, ki se glase na zlato marko in ki se izplačujejo pri predložitvi v zlatu. Te zlate novčanicice naj izdaja banka le na zlati podlagi. Po vzetju sedanje papirnate in stvarnovrednostne novčanicice iz prometa bodo ostale v veljavi le te na zlato marko se glaseče državne nočanice. Dotlej bodo v veljavi druga poleg druge dve različni valuti: stvarnovrednostna novčanicica Valutne banke („nova marka“) in zlata novčanicica Državne banke, a sedanja papirnata marka bi ostala kot kovinski drobiž, ki se sprejema le do gotovega zneska.

Rumunska žetev. Po statističnih podatkih rumunskega poljedelskega ministra znaša letošnja žetev v Rumuniji: pšenica 40.439.254 hl (lani 32.687.407 hl), rž 3.616.655 hl (3.252.369 hl), ječmen 23.712.700 hl (32.262.228 hl), oves znaša 20.068.756 hl (29.288.213 hl).

Najslabša valuta na svetu je danes valuta one države, ki je hotela obvladati ves svet in gospodarsko zaslužiti cele narode. To je valuta Nemčije. Celo sovjetsko-ruska valuta stoji boljše. Ali to ne potrjuje resničnosti našega pregovora: Kdor visoko leta, nizko pade!

Dunajski trg. Živina: voli 12—16.000, biki 10.500—16.000, krave 14—14.500, svinje mesne 23—28.000, pitane 23—27.000, konji za klanje 7—11.000 K za kg žive teže. Meso: goveje 12—40.000, telečje 24—40.000, zrezek 35—62.000, svinjsko 30—50.000, povojeno 30—48.000, ovčje 14—26.000, konjsko 20.000 do 28.000, slanina 32—34.000, američansko maslo 25.800—28.000 K za kg. Jajce komad 1820—1900, sirovo maslo 40—68.000, skuta 16—24.000, rastlinska mast 20—23.000, domače maslo 34—36.000 K za kg. Zelenjava: krompir 800—1200, zelen grah 10—15.000, zelen fižol 6—8000, kumare 5—7000, jedilne buče 1200—2600, paradižniki 1200—2500, zelje 1—2000, hren 10—22.000, čebula 1200—2000, česen 3—6000 K za kg. Sadje: jabolka 2600 do 5000, hruške 2500—8000, breskve 8—10.000, grozdje 8—14.000, orehi 10—20.000, sveže fige 16—20.000, brusnice 14—20.000 K za kg. — Krmna: seno 140—160.000, detelja 180.000 do 220.000, slama 120.000 K za 100 kg.

RAZNE VESTI

Kratke vesti. Poljska državna banka bo začela izdajati bankovce po poldrug milijon poljskih mark. — Južna železnica bo spremenila svoj naziv. Jugoslovanski del se bo imenoval Savska železnica, avstrijski Donavska in italijanski del Jadranska železnica. — Delavec zasluži v Nemčiji 3 milijarde na teden. — Nemška državna banka izda te dni nove ban-

kovce po 5 in 10 milijard. — Kitajska ima glasom zadnjega ljudskega štetja 437 milijonov prebivalcev, je torej največja država sveta. — General de Rivera bo odpoklical iz Maroka španske čete. — Na Madžarskem je v obtoku za 618 milijard bankovcev. — Število brezposelnih je znašalo v Avstriji koncu avgusta 83.893, julija 87.349. — Indeks je stopil za 2 odstotka. — Mesto Angora je postala prestolnica Turčije, prej Carigrad. — Ekspresni vlak Varšava—Moskva so med postajama Borisov in Orša napadli roparji in ga oplenili.

Ženini, zahtevajte od svojih izvoljenk sliko njih nog! Ženska lepota leži v nogah in ne v potezah obraza, je izjavil dr. F. E. Hayden na zborovanju narodne zveze kiropodistov v New Yorku. „Ako bi vsak mladenič, kadar snubi, zahteval od svoje izvoljenke sliko njenih stopal, namesto portreta njene glave, bi bilo na naši zemlji mnogo več srečnih zakonov“, je izjavil učeni zdravnik, ki je bil dolga leta predsednik gori imenovane zveze. „Po njeni nogi jo lahko spoznaš,“ je rekel doktor. „Roke in srce proč od dekleta z visokimi petami in špičastimi čevlji ter ploščatimi podplati. Njen razum sega komaj od tal do gležnjev. Ona je vnetja plesalka, ki ji je več za zabavo kot pa za dom. Razumno dekle nosi pametne čevlje ter ima zdravo, normalno nogo.“ Dr. Hayden je izjavil, da je preiskal nožice petstotim gospodičnam kansaške univerze, pa je med vsemi našel samo dva para pravih nog, in od teh je en par pripadal neki Kitajki. Med 250 učenkami newhampsirske univerze ni našel niti enega para nog, ki ga bi lahko imenoval A-1.

Parlamentna debata o bolhah. Kratko pred svojim zaključnim zasedanjem je angleški parlament izdal poseben zakon s še bolj čudnim dostavkom. Zakon razpravlja o varstvu živali in bo občutno kaznovan, kdor bi se zagrešil na teh živalih, ki spadajo še pod zakon. Krog teh varovancev angleškega parlamenta je zelo raztegnjen in tudi ribe, kakor celo kače, se lahko veselijo zakonske varnosti, če so namreč vzgojene živali. Poslanec Walter de Frece pa je dostavil sledeče: „Bolhe se pod nobenim pogojem ne sprejmejo med varovane živali, najsibodo še tako učene in dresirane. Parlament je naredbo sprejel.“

ZA SLOVENSKE GOSPODINJE

Med iz buč. Marsikatero našo gospodinjo bo zanimalo, da se tudi iz buč lahko prideluje strd. In to celo na zelo enostaven način: buče je treba olupiti in čisto iztrebiti drobovino. Bilo meso buč se nato razreže v drobne komade, ki se neumiti naložijo v lonce, pa ne čisto do vrha in tudi voda se ne sme priliti. Pristavite lonce k ognju in kuhajte tako dolgo, da se koščki razkrojijo v kašo, ki jo nato precedite skozi platno v drug lonec. Iztiskati je treba ves sok, kajti le ta je užiten kot med. Ta sok je treba na novo pristaviti k ognju, da se zgosti in je pene treba sprosti odpravljati. Ko je stvar dovolj gosto prekuhana, jo spravite v lončene posode. Ko se ohladi, ima okus strdi in se dá primerno uporabljati. Poizkusite!

Kako odpravimo črve iz pohištva? Gotovo je že marsikatera gospodinja se jezila nad črvi, ki ji rijejo po pohištvu in ga polagoma vedno bolj razjedo. Te črve je kaj lahko odpraviti. Kadar zapaziš v pohištvu luknjico, vlij vanjo bencina in zamaši jo potem z voskom.

Madeži od kave. Že marsikatera gospodinja si je delala preglavico, kako bi odpravila madeže od kave iz blaga, ki je občutljive barve. Vzemi 5 delov glicerina in ravno toliko vode, primešaj 1 del salmijaka in v tej tekočini naj se moči madež šest ur. Nato ga s čisto vodo izpereš in zlikaš med vlažno krpo z likalnikom, ki pa ne sme biti preveč vroč. Madeže od kave pa lahko odpraviš še na drug način. Zmešaj jajčni rumenjaki z glicerinom in madeže s to zmesjo namaži. Glicerina ne sme biti česlovinno kave in maščobo mleka, barva se ne pokvari. Potem polikaj z likalnikom, ki ne sme biti pregorak. Madeže od črne kave odpraviš iz svilenega blaga, če jih opereš z vodo, kateri si dodal popreje nekoliko govejega žolča.

ZDRAVSTVO

Kako lajšamo otroku trebušne bolečine. Ako ni dete bolno na želodčku ali na črevesu, je trebušnim bolečinam navadno vzrok nako-pičena sapa, t. j. otroka napa. V tem slučaju namaži trebušček s toplim oljem in ga drgni — z lahkim pritiskom — okoli popka v smeri, kakor se vrtil kazalec na uri. S tem se pospeši odstranjevanje vetrov. Obenem daj detetu piti v malih požirkih kimljeve ali janežev čaj.

Previjanje. Mlajše dojenčke, ki spe le s kratkimi presledki, je treba previjati pred vsakim dojenjem. Starejše pa je treba devati v suho vsakokrat, ko se ponésnažijo. Če ima dete drisko, ga je treba previti jako pogosto, da ga nesnaga ne peče. Posebno v tem slučaju je treba plenice dobro prekuhati oz. požehati. Sploh pa so zamolke plenice slabo izpričevalo za materino čistočo. Nikoli ne smemo plenice samo izplahovati, ali pa celo neizprane presušati. Take plenice imajo neprijeten vonj, ki je nezdrav tudi za dojenčka; polega tega pa ga pri ponovnem močenju peče kožica, ki ima lahko hude posledice.

Kjedom jemoj? V slovenskem Korotanu.

Krznarsko robo kupite najbolje pri

Franju Rogina

krznarski mojster na

Dunaju, IX., Liechtensteinstr. 18

Kupujem vse količine sirovih kož: lisičje, kunične, zajčje itd. po dnevnih tržnih cenah.

107

Austro-Orientalische Transportgesellschaft Dunaj

I., Marc Aurelstrasse 5

se bavi z vsemi špedicijskimi in komisijskimi posli, kakor tudi s posredovanjem za nakup in prodajo.

Neposredna zveza z vsemi večjimi mesti v Jugoslaviji.

Vsak teden dva posebna vlaka v Jugoslavijo.

108